

Pirkanmaan melontareittiopas 2003

2. uudistettu painos

PIRKANMAAN LIITTO

PIRKANMAAN
YMPÄRISTÖKESKUS

Johdanto

Pirkanmaa on monien hyvien virkistys- ja retkeilymahdollisuuksien maakunta. Pirkanmaan luonnon ominaispiirteisiin kuuluvat runsaat reittivesistöt, laajat metsä- ja suoalueet sekä harjut. Luonnonnähtävyydet yhdessä arvokkaiden kulttuurimaisemien kanssa luovat kokonaisuuden, joka tarjoaa unohtumattomia kokemuksia Pirkanmaan vaellus- ja vesireiteillä liikkujille.

Melonta on yksi viime aikoina suositaan kasvattanut vapaa-ajan harrastus. Pirkanmaan melontareittejä on aiemmin esitely Tampereen vesi- ja ympäristöpiirin vuonna 1989 julkaisemassa "Melontareittejä Pirkanmaalla" oppaassa. Lisääntynyt kiinnostus luontomatkailua ja virkistysliikuntaa kohtaan on nostanut esiin tarpeen uuden, ajantasaisen oppaan laatimisesta. Vuoden 2000 lopulla Pirkanmaan liitto ja Pirkanmaan ympäristökeskus päättivät laatia yhteistyössä uuden melontareittioppaan. Työtä on johtanut ohjausryhmä, johon ovat kuuluneet osastopäällikkö Jouko Havu, osastopäällikkö Markku Vainio ja suunnitteluinsinööri Tapio Meisalmi Pirkanmaan ympäristökeskuksesta sekä aluesuunnittelujohtaja Pertti Fagerlund, ympäristösuunnittelija Ahti Laakso (31.8.2001 saakka) ja ympäristösuunnittelija Karoliina Laakkonen-Pöntys Pirkanmaan liitosta. Maastotyöstä ja reittiselosteista ovat vastanneet Pohjolan Vihreä Polku Oy:n Markku Kuusjärvi ja Timo Kähärä. Maastotyöt tehtiin vuoden 2001 aikana. Alkuvuonna 2002 otettu 2000 kpl painos saavutti suuren suosion ja loppui samana keväänä. Oppaasta päätettiin ottaa toinen, uudistettu painos vuonna 2003.

Monet oppaassa esitetyt melontareitit sijoittuvat Pirkanmaan pohjoisille alueille, Ylä-Pirkanmaan ja Luoteis-Pirkanmaan seutukuntiin, joiden erämaat pienimuotoisine sivuvesistöineen antavat hyvät lähtökohdat monipuoliseen vesiretkeilyyn. Mukana on myös monipuolisia, kulttuurimaisemissa kulkevia reittejä kaakkoiselta ja eteläiseltä Pirkanmaalta. Oppaassa esitettyjen reittien lisäksi Pirkanmaalla on tarjota runsaasti muita vesistöjä melomiseen. Mahdollisuuksia voi tiedustella alueiden kunnilta.

Tekijät toivovat, että tämä melontareittiopas tulee olemaan hyödyksi monille, etenkin aloitteleville melojille ja että se edistää luontomatkailua Pirkanmaalla. Tekijät eivät vastaa mahdollisista reiteillä tapahtuneista muutoksista ja muutoinkin liikkuminen tässä oppaassa esitetyillä reiteillä tapahtuu kokonaan jokaisen omalla vastuulla.

Pirkanmaan liitto

Pirkanmaan ympäristökeskus

MOI !
OLEN REITTIOPPAANNE
SAMI SAUKKO

ISBN 951-590-174-X
ISSN 0788-6578

Pirkanmaan liitto 2003
sarja D julkaisu nro 75

Valokuvat: Pirkanmaan liitto
Piirroukset: Seppo Leinonen

Painosmäärä: 2000 kpl
Painopakka: Eräsalon Kirjapaino Oy, Tampere

Sisällysluettelo

Johdanto	3
Lukijalle	7
Yleiskartta	8
1. Kovesjoen reitti	10
2. Jyllinjoen reitti	12
3. Parkanon reitti	14
4. Aurejoen reitti	16
5. Sipsiönjoen reitti	18
6. Rokkakoskenjoen reitti	20
7. Sikkilänjoen reitti	22
8. Keihäsjoen reitti	24
9. Haukkajoen reitti	26
10. Helvetinjärven kansallispuiston rotkojärvet	28
11. Pihlajaveden reitti	30
12. Asuntilan reitti	32
13. Paarlahden reitti	34
14. Sahajoen - Juupajoen reitti	36
15. Hallin reitti	38
16. Pitkäveden reitti	40
17. Vehkajärven - Padasjoen reitti	42
18. Vesijaon - Hauhon reitti	44
19. Tarpianjoen reitti	46
20. Lempäälän koskireitti	50
Ohjelmapalvelut ja kanoottien vuokraus	52

Lukijalle

Kanootti on yleisnimitys melottaville vesikulkuneuvoille. Kanootit jaetaan kaksilapaisilla meloilla melottaviin kannellisiin kajakkeihin ja yksilapaisilla meloilla melottaviin avokanooteihin. Tämä opas on laadittu erityisesti ns. intiaani- eli avokanootilla liikkuvan näkökulmasta. Mikäli reitti on kokonaan, osittain tai tietyssä ajankohtana melottavissa ainoastaan kajakilla, mainitaan se oppaassa erikseen.

Oppaassa esitetyt reitit on kuljettu läpi korkeanveden ja keskiveden aikana. Melottavissa olevat ajankohdat on esitetty erikseen kunkin reitin osalta, samoin on kuvattu reitin vaikeusastetta. Oppaan tiedot perustuvat vuonna 2001 tehtyyn maastoselvitykseen eivätkä tekijät vastaa sen jälkeen tapahtuneista muutoksista tai reittien ylläpidosta.

Liikkuminen tässä oppaassa esitetyillä reiteillä tapahtuu jokaisen omalla vastuulla. Melojien tulee varautua siihen, että luonnonolosuhteiden vaihtelu saattaa muuttaa reittien luonnetta huomattavasti. Esimerkiksi reitin eteen kaatuneet puut koskessa ovat aina vaarallisia, koska ne saattavat kiillata kanootin alle ja vesi painaa melojaa takaapäin. Reiteillä on myös esteenä matalia siltoja ja joissain kohdissa kanootti on aina syytä kantaa maitse kosken ohi. Erityisesti aloittelijan on syytä tutustua reitteihin oppaan avulla ja laatia alustava melontasuunnitelma aikatauluineen. Tuuliolosuhteet on myös aina huomioitava.

Jokaisen retkeilijän on syytä muistaa turvallisuuden perustekijät:

1. Älä melo yksin äläkä uimataidottomana.
2. Suunnittele retkesi etukäteen ja kerro esim. kotiväellesi tärkeimmät ajat ja paikat. Tutustu kartalta myös reitin ympäristöön.
3. Käytä aina melonta- tai pelastusliivejä sekä kypärää.
4. Varmista kanoottisi kunto ja asianmukaiset varusteet. Kiinnitä tavarat kanoottiin.
5. Arvioi omat taitosi ja voimasi oikein. Varaudu myös tarkistamaan koskien laskukelpoisuus ennakoita rannalta käsin.
6. Varo kylmiä vesiä ja poikkeuksellisia säitä. Pukeudu sään mukaan.
7. Huomioi, että luonnonolosuhteet muuttavat tuttuakin koskia.
8. Pysy onnettomuustilanteessa rauhallisena, äläkä luota liiaksi omiin voimiisi. Järvellä ollessasi pysytele aina kanootin päällä, tuulen puolella ja koskissa virtauksen yläpuolella. Jätä kanootti, jos sen pelastaminen vaarantaa oman turvallisuutesi.
9. Harjoittele vapautumaan aukkopeitteestä onnettomuustilanteen varalta. Harjoittele myös ensiavun antamista.
10. Tarkkaile ja auta ryhmäsi kokemattomampia meloja.
11. Kunnioita veden voimaa.

Melontaretkelle on kypärän ja pelastusliivien lisäksi hyvä ottaa mukaan reittiä koskevat peruskartat sekä kahlujalkineet.

Tämän työn yhteydessä ei ole tehty mitään sopimuksia maanomistajien kanssa esteiden ohituspaikkojen maayhteyksistä tai taukopaikoista, vaan jokainen retkeilijä liikkuu maastossa jokamiehen oikeuksien varassa ja hyviä tapoja noudattaen.

Jokamiehen oikeudella meillä on mahdollista:

- Liikkua jalan, hiihtäen, pyöräillen tms. tavalla luonnossa muualla kuin pihamailla sekä muilla kuin sellaisilla pelloilla, niityillä tai istutuksilla, jotka voivat kulkemisesta vahingoittua.
- Tilapäisesti oleskella, esim. levähtää, uida ja telttailla kauempana pihapiiristä sellaisilla alueilla, joilla liikkuminen on sallittua, ja sillä edellytyksellä, ettei siitä aiheudu häiriötä.
- Poimia rauhoittamattomia kukkia, metsämarjoja ja sieniä siellä, missä liikkuminen on sallittua.
- Ottaa vettä vesistöistä tai lähteestä, joka ei ole kenenkään yksinomaisessa käytössä.
- Onkia.

Jokamiehen oikeudella liikkuvan on aina muistettava, ettei nuotiota tai muuta avotulta saa tehdä ilman maanomistajan lupaa. Jos metsäpalovaara on ilmeinen, tulta ei saa tehdä edes maanomistajan luvalla. Jätteitä ei myöskään koskaan saa heittää luontoon, eikä jokamiehen oikeus salli maastossa liikkumista moottoriajoneuvolla. Lintuvesillä liikkumista tulisi välttää lintujen pesimäaikaan.

Muista, että jokamiehen oikeuteen liittyy aina vaatimus niiden harmittomuudesta: oikeutta ei saa käyttää haittaa tai häiriötä tuottavalla tavalla⁽¹⁾

⁽¹⁾ Lisätietoja jokamiehen oikeuksista:
Jokamiehen oikeudet - Vapaus ja vastuu kulkevat käsi kädessä,
16. uudistettu painos, Ympäristöministeriö 1999.

Karttojen merkintöjen selitykset:

 koski	-loiva, useimmissa virtaamatilanteissa laskettavissa oleva koski
 ! koski !	-vaarallinen koski, tarkemmat tiedot reittiselostuksessa
 pato	-pato tai muu maitse ohitettava este